

**Березянюк Т.В.,**

*доцент кафедри ринкової економіки, обліку та фінансів*

*Інституту післядипломної освіти*

*Національного університету харчових технологій,*

*м.Київ, Україна*

## **ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ**

Модифікації економічних теорій завжди зберігали та транзитували головну хворобу ринкового суспільства: створення вибіркової преференційності за рахунок зміни економічних факторів оптимізації. Засобом управління світовим ринковим господарством стала маніпулятивна економіка, а її головний інструмент: кредитні дефолтні свопи, які є за висловом Уоррена Баффета – «зброєю масового знищення».

Найважливішим принципом ЄС останніх років із країнами-кандидатами стало гасло “нічого не погоджено доти, доки все не погоджено”. Особливо цей термін стосувався пострадянської країн. За рахунок реалізації означеної тези з'явився вектор укладення специфічних угод «про поглиблену та всебічну торгівлю (ЗВТ)», наприклад, з Україною.

Аналізуючи запропоновану агенціями ООН *модель державного управління для України* на період з 2006 по 2010 рік слід констатувати, що вона має яскраво виражений ліберально-демократичний характер і побудована на основі впровадження посередницького та обслуговуючого призначення держави по відношенню навіть не до суспільства в цілому, або до його основних чи обраних такими соціальних груп. Головний акцент зроблений на індивідуалістському підході без можливості створення базису та економічних умов для набуття можливостей саморозвитку, здійснення власними силами економічних перетворень, що дозволять реалізувати гуманістичний підхід у суспільно-економічному житті країни.

Цікавим виглядає розвиток напрямку “європеїзації”, який визначений як «інкрементний процес переорієнтації напряму та форми політики таким чином, щоб політична та економічна динаміка ЄС ставала частиною організаційної логіки національної політики та полікотворення».

Практична реалізація цього підходу вимагає впровадження методу “згоридонізу”, коли вплив ЄС проектується на національну політику. Розвиток процесу європеїзації викликав до життя моделі інтеграції : “різних швидкостей”, “змінної геометрії” та її модифікації – “твердого ядра” та “концентричних кіл”, згідно до чого Україна віднесена до складу периферійних держав.

В рамках реалізації означеної стратегії був розроблений план адаптації українського законодавства до вимог та конструкції подальшого розвитку ЄС. Проте, сплинув в 2004 р. термін реалізації Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами (УПС). Підписання УПС Україною мало сприйматися нею, як запорука майбутньої інтеграції до ЄС. За ст.51 Україна мала забезпечити адекватність законів у сферах: митна справа, комерційна, банківська, податкова, фінансова, транспортна, ядерна енергетика, захист інтелектуальної власності, забезпечення правил конкуренції, охорона праці, забезпечення державних закупівель (допуск нерезидентів до участі у тендерах); захисту споживачів (допуск ГМО, продукції за внутрішньофірмовими стандартами та правилами), непрямого оподаткування, охорони навколишнього середовища, забезпечення правил та стандартів. З названого переліку 87% вимог законодавчої трансформації (13 з 15 пунктів) стосуються діяльності корпоративного середовища. Приймаючи відповідні зобов'язання і реформуючи законодавство та правила діяльності в корпоративному секторі Україна сподівалась на входження до євро простору у стислі терміни, як це відбулося із країнами трансформаційних економік Східної Європи. На основі відповідних запевнень про це наголошувалось і в Указі Президента України “Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу” (1998 р.). Ця Стратегія приймалася “Із метою реалізації стратегічного курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу, забезпечення всебічного входження України у європейський політичний,

економічний і правовий простір та створення передумов для набуття Україною членства у Європейському Союзі..” визначала “.. основні напрями співробітництва України з Європейським Союзом (ЄС) - організацією, яка в процесі свого розвитку досягла високого рівня політичної інтеграції, уніфікації права, економічного співробітництва, соціального забезпечення та культурного розвитку”. Україна сподівалась невдовзі стати повноправним членом ЄС. У відповідності до взятих зобов'язань проводилось реформування напрямків нормотворчої діяльності Кабінету Міністрів та відомств: щорічно видавалось близько 2-3 тис. підзаконних нормативних актів, направлених на зближення з європейськими економічними нормами та правилами у поточній національній економічній діяльності.

Замість, цього, у відповідь на прийняття низки законів по всім означеним напрямкам країна отримала додаткові вимоги з реформування, забезпечення відкритості національного економічного простору та завдання з гуманітарних. Провідні національні експерти з євроінтеграції вже довгий час вважають, що розвинена ринкова спільнота не зацікавлена у просуванні України ділі, ніж ланка “співробітництво по сусідськи”.

Увагу практиків державного управління та науковців у поточний час сконцентровано навколо питання формування нового європейського стабілізаційного механізму – постійно діючого фонду фінансової стабілізації єврозони. Призначення фонду – заміна двох існуючих: Європейського фонду фінансової стабільності, що акумулює 440 млрд. є гарантованих країнами-членами коштів та Європейський механізм фінансової стабілізації, що користується 60 млрд. є, наданих Європейською комісією. Очікувалось, що новий фонд почне роботу 1.07.2012, але через затримку із ратифікацією цю подію перенесено на 12.09.2012 р. Цей механізм призначено не тільки для надання допомоги країнам єврозони, а і формування спільного фінансового управління: надання допомоги можливе за умови участі у податково-бюджетній угоді, - при цьому блокування рішень малими країнами-членами унеможлиблюється по рішенням більшості.

В економічному блоці перелік завдань Асамблеї з приводу напрямків законодавчого реформування в Україні направлений на впровадження європейських стандартів в системі впливу та влади, законодавстві, видалення корупції із середніх та низових ешелонів прийняття рішень та регулювання корпоративного сектора. Резолюція ПАРЕ 2007 року наголошує на нагальній необхідності закріплення “правил гри”, констатує, що наявність кризи – це результат незавершеності політичної реформи (із чим автор дозволяє собі не погодитись); відсутності незалежних противаг (що, на думку автора, є результатом повної владно-майнової консолідації), особливу увагу приділено забезпеченню відновлення пільг для національного прошарку середнього класу (відмова від обмеження пенсій науковцям, держслужбовцям та прирівняним до них категоріям, поновлення соціальних пільг та преференцій, що є результатом проведених досліджень спеціальними організаціями. *Особливий висновок експертів з аналізу гальмування реформ у деяких країнах пострадянського простору полягає у тому, що саме на рівні середнього управлінського ланцюжка, який відсторонений від власності і не в змозі забезпечувати пристойне існування та надію на перспективу у майбутньому, виникає так званий, ефект неявиного спротиву.* Проте відновлення мінімальних стандартів економічного достатку рекомендоване виключно для гуманітарно-цивільного прошарку національного суспільства: рекомендації ПАРЕ відносно силових установ, особливо Служби безпеки залишається незмінним – тотальне реформування, низведення до стану організації супроводження бізнесу та статистичного моніторингу рівня криміногену, виключення активних засобів впливу, запобігання використанню професійних можливостей минулих років у забезпеченні зовнішніх преференцій держави та ефективного захисту її національних інтересів - див. NN 1402 (1999) та 1713 (2005), членство в GRECO (група держав, що виступають проти корупції) теж має бути використане для стримування внутрішньої та зовнішньої експансії мажоритарних власників національного корпоративного простору.

Щодо України використовується підхід «надання допомоги без комерційного співробітництва, обмежені інвестиції» - такий напрямок характерний для країн із обсягом доходу до 2500 дол. на 1 особу. Період з 2005 по 2010 рр. відзначений

розширенням гуманітарної складової без адекватного посилення економічного співробітництва. Пріоритетними сферами співпраці були:

1. інституційні реформи, які посилюють зв'язок з громадськістю і забезпечують можливість усім людям здійснювати свої права людини;
2. посилення громадського суспільства, з тим, щоб всі громадяни мали доступ до послуг та користувались своїми правами;
3. охорона здоров'я та медичні послуги, із особливою увагою до їх якості та доступності;
4. добробут проти бідності – зменшення бідності шляхом збалансованого розвитку та підприємництва.

Криза досить ясно продемонструвала явну невідповідність рівня централізації бюджетних і управлінських ресурсів державного апарату ступеню централізації капіталу, так само, як і масштабності соціально-економічних проблем.

У власному економічному просторі розвинені ринкові держави перейшли до забезпечення глобальних конкурентних переваг з використанням інструменту корпоративного впливу, що у свою чергу викликало необхідність додаткових засобів контролю та регламентації національного економічного простору.

#### Література.

1. Кальченко Т.В. Роль кредитних дефолтних свопів у геоекономічній війні проти Європейського Союзу //Трансформація національних моделей економічного розвитку в умовах глобалізації: Матеріали наук.-прак. Конф. (Київ, 20-22.11.2013 р.)/ відп.ред. А.А.Мазаракі. – К.:Київ.нац.торг.-екон. у-т, 2013. – 534 с. (С.63)
2. [EU Reaches Agreement on Permanent Bailout Fund](#), [Spiegel Online International](#) (24 January 2012). Проверено 24 февраля 2012. «Euro-zone finance ministers meeting in Brussels on Monday night finalized the treaty governing the permanent euro bailout fund, the ESM.»